

прагне до поетичної елегантності. Вся інформація є основою знання, емпіричного чи афористичного, незалежно від її справжньої цінності. Ми повинні розкрити об'єми науково-поетичному синтезу і просвітницькій наївності магічного реалізму. Помилка породжує сенс. Ми пропонуємо прагматичний романтизм, що не скутий ідеологічними засадами [3].

Таким чином, – підкреслюють Александер та Александра Кроліковські, – метамодернізм «слід визначити як мінливий стан між і за межами іронії та щирості, наївності та обізнаності, релятивізму та істини, оптимізму та сумніву в пошуках множинності несумірних і невловимих горизонтів. Ми маємо рухатись вперед і коливатись» [3].

Дослідниця А.В. Венкова у статті «Політики ідентифікації в мистецтві модернізму» [1] пояснює основні засади маніфесту та ще раз підкреслює характерні для метамодерну риси.

Слідуючи за дослідницею, та підсумовуючи все наведене вище, визначимо основні ознаки метамодернізму: так, для метамодерну характерними є бінарна логіка, що проявляється у коливанні між модерністським ентузіазмом та постмодерністською іронією; наївність, що можна прослідкувати у відстоюванні права на спонтанність та непослідовність; принципова незавершеність думок та дій; відмова від пошуків естетичного абсолюту, якому слідувала логіка модерну на користь дослідження зсуву у мистецьких межах та розширення меж пізнання в цілому.

Отже, відмова від постулатів постмодерну, це не «кінець історії», а перехід у принципово нову художню площину, спроби концептуалізувати теперішнє, спираючись на «структуру почуттів», при цьому хотілося б також наголосити, що і саме явище метамодерну, і спроби його теоретичного обґрунтування відбуваються майже одночасно, дистанції між дослідниками та об'єктами дослідження – як часової, так інколи і просторової – не існує.

Література

1. Венкова А.В. Политики идентификации в искусстве метамодернизма. / А.В. Венкова // Вестник Томского государственного университета. Культурология и искусствоведение. № 32. 2018. С. 203-211.
2. Вермюлен Т., Аккер ван ден Р. Заметки о метамодернизме. URL: <http://metamodernizm.ru/notes-on-metamodernism/> (дата звернення: 01.12.2021).
3. Маніфест метамодернізму // THE SYNCRETIC TIMES. URL: <https://thesyncretictimes.wordpress.com/2016/02/22/metamodernist-manifesto-ukrainian/> (дата звернення: 01.12.2021).
4. Мірошніченко В.С. Метамодернізм, осциляція, інтерпеляція. Культура України. Випуск 55. 2017. С. 109 – 117.
5. Peters, C. Kant's Philosophy of Hope, New York: Peter Lang. 1993. 117 p.
6. Swift, T. An interview with Luke Turner & Nastja Säde Rönkkö. / T. Swift // AQNB, 19 May 2014. URL: https://www.aqnb.com/2014/05/19/an-interview-with-luke-turner-nastja-sade-ronkko/?utm_referrer=https://syg.ma (дата звернення: 01.12.2021).

УДК 811.111+811.161.2]25

Канна В.Ю., к.філол.н, доцент кафедри теорії та практики перекладу

Хоровець В.Є., к.філол.н, доцент кафедри теорії та практики перекладу

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВОЛІ В АНГЛІЙСЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА НОВОГРЕЦЬКІЙ МОВАХ

Вольові дії та стани людини, які зазначені в прислів'ях, несуть інформацію про осмислення волі як сили, вони фіксують морально-вольові риси характеру, підкреслюють волелюбність народу. У фольклорній традиції українського, англійського та грецького народів знайшли своє багатогранне відображення прислів'я, які позначають вольові категорії ставлення людини до навколишнього світу та життєвих ситуацій. У семантиці таких паремій поняття волі часто переосмислюється, тому у прислів'ях, здебільшого, демонструються не вольові активні дії, а переважно зусилля та стани з негативним чи позитивним вольовим відтінком [1, с.56]. Спираючись на тематичну класифікацію прислів'їв на позначення вольових дій та станів людини В.В. Федорова та тематичну класифікацію за тезаурусом, далі ми будемо аналізувати обрані нами прислів'я за наступними вольовими ознаками:

Вольовий стан «наполегливість» означає стійкість, завзятість та непохитність у досягненні мети. Це одна з найхарактерніших рис українців, яка знайшла своє відображення в таких прислів'ях:

Де не можна перестрибнути, там переліз (наполегливість у подоланні певних перешкод) [2];

Little strokes fell great oaks, тобто настирливість все здолає [3].

Як показали результати семантичного аналізу паремій, «наполегливість» також є головним вольовим станом у новогрецьких прислів'ях. На це вказують наступні новогрецькі прислів'я:

Όλα τα πουλιά πάνε κι έρχονται, και ο σπουργίτης αναμένει. – Всі птахи прилітають та відлітають, а горобець залишається.

Ο λύκος κι αν εγέρασε κι άσπρισε το μαλλί του, ούτε τη γνώμη άλλαξε ούτε την κεφαλή του. – Навіть якщо вовк постарів та посивів, він ані своєї думки, ані голови не змінив) [4].

Українському менталітету також притаманна морально-вольова риса характеру «рішучість». Ця риса національного характеру зустрічається у прислів'їв з опорними словами рішучість та сміливість:

Рішучість брами відкриває (подолання та припинення будь-яких вагань);

Сміливий, як жаба: з маху та в воду (рішучість у вчинку) [2].

Вольова категорія «рішучість» знайшла своє чітке відображення у паремійному фонді англійської мови. Англійський народ цінує та поважає вміння своєчасно і самостійно приймати відповідальні рішення, що підтверджують такі прислів'я:

As a man with plenty of guts – саме так говорять про вольову та рішучу людину [3].

Греки розуміють вольовий стан «рішучість» як прагнення відважитися скористатися можливістю у зручну мить для того, щоб спіймати вдачу. Це наочно демонструє наступне прислів'я:

Στη βράση κολλάει το σίδερο. – Куй залізо, поки воно гаряче [4].

У грецькому менталітеті поняття рішучості сприймається не як сміливість та відважність, а як вольовий стан готовності до дій.

Чи не найголовнішою вольовою рисою національного характеру українців є упертість. Непоступливість, намагання робити все по-своєму, іноді наперекір здоровому глузду віддзеркалюються в таких прислів'ях:

Впертий як віл;

Не хочу в ворота, розбирайте тин;

Уперся як кілок у тин [2].

Окрім цього, українському національному характеру притаманний такий вольовий стан як «байдужість», тобто незацікавленість у навколишньому середовищі, неохочість до почуттів та пристрастей. Досить часто у мовленні вживаються такі прислів'я:

Не моє просо, не мої горобці, не буду відганяти (байдужість до того, що відбувається; людина навіть не намагається допомогти);

Наступне прислів'я має застережливу та повчальну ціль, водночас воно критикує байдужість, яка взагалі не притаманна англійському національному менталітету:

A little neglect may breed great mischief. – Байдужість може породити велике лихо[3].

Вольовий стан байдужості є одним з часто вживаних у семантиці вольових рис у новогрецьких прислів'ях. Слід зазначити, що байдужість в грецьких пареміях має відтінок апатичності – незворушності по відношенню оточуючих, а іноді й людини до самої себе. Наприклад:

Τον έδεσε το γάϊδαρό του. – Йому його ж віслюка і прив'язав. / Моя хата з краю, нічого не знаю [4].

Соціальне розшарування українського суспільства обумовило виникнення не тільки пасивності, байдужості, але й покірності. Це віддзеркалюється у наступних прислів'ях:

Вези, кобило, хоч тобі не мило;

Куди дерево підрубане, туди воно й падає;

Куди коняка, туди й віз [2].

На відміну від українських прислів'їв, покірливість в англійських прислів'ях не має негативного підтексту. Навпаки, англійці вважають цю рису безцінною та притаманною лише їм, вони навіть порівнюють її з коштовністю:

Consistency is a jewel. – Покірність – чудова риса.

The wagon must go whither the horses draw it також означає покірливість, але з відтінком піддатливості впливу та покори[3].

Здатність коритися долі – одна з основних рис грецького національного характеру та вдачі. На це наочно вказує наступне прислів'я на позначення вольової категорії «покірливість»:

Το καλό πράγμα αργεί να γίνει. – Все добре варто почекати [4].

У даному випадку паремія спонукає надіятися на краще, трішки зачекати та змиритися із ситуацією, тобто коритися волі. Однак новогрецькі прислів'я, як виявилось, можуть показувати покірливість з точки зору неминучості та вимушеності подій. Наприклад:

Κάτσε κότα μου στ' αυγά σου για να βρούνε τα πουλιά σου. – Курко, сядь на яйця, щоб вийшли курчата [41].

В українському паремійному фонді досить часто зустрічаються прислів'я на позначення вольової категорії «піддатливість впливу», що продемонстровано на прикладі наступних прислів'їв:

Куди одна вівця, туди і вся отара (однозначна піддатливість впливу у вчинках; «стадний інстинкт»);

Сім п'ятниць на тиждень (нерішучість у своїх діях, невпевненість у правильності своїх намірів, і, як наслідок, піддатливість будь-якому впливу) [2].

Піддатливість впливу, схильність людини до зміни своїх поглядів та думок під впливом більш впевнених у собі особистостях виступає головним вольовим станом в

англійських прислів'ях. Ця риса формує вольовий менталітет англійців. Підтвердженням цього є такі прислів'я:

If a sheep loops the dyke, all the rest will follow. – Куди одна вівця, туди і вся отара;
Open not your door when devil knocks. – Не піддавайся спокусі [3].

Вольова категорія «піддатливість впливу» також займає чільне місце у семантиці новогрецьких прислів'їв. Досить часто у повсякденному мовленні греків зустрічаються наступні синонімічні прислів'я:

Όπου φυσάει ο άνεμος. – Куди вітер дме.

Κατά τον άνεμο και τ'αρμενίσματα. – Під вітрилами йдуть за напрямком вітру [4].

Проаналізувавши прислів'я на позначення вольових дій та станів людини в англійській, українській та новогрецькій мовах, ми виявили найхарактерніші риси менталітетів цих народів. У паремійному фонді української мови найбільше прислів'їв на позначення наполегливості та рішучості, далі йдуть вольові стани байдужості, покірливості, впертості, цілеспрямованості та піддатливості впливу; найрідше в українських прислів'ях зустрічаються вольові стани «слабовілля» та «сила волі». В англійських прислів'ях найчастіше відображені наполегливість та піддатливість впливу. Вольові стани покірливості, слабовілля, цілеспрямованості та рішучості займають чільне місце в семантиці англійських прислів'їв, у той час як прислів'їв на позначення впертості та байдужості не так багато. Зазначимо, що в англійській мові практично не зустрічаються прислів'я, які відображають силу волі.

У новогрецькій мові найчастіше вживаються прислів'я на позначення наполегливості та байдужості. Далі йдуть вольові стани піддатливості впливу та покірливості. Також у семантиці новогрецьких прислів'їв знайшли своє відображення вольові категорії цілеспрямованості, сили волі та слабовілля. Найменш розкритими вольовими поняттями у новогрецькому паремійному фонді мови виявилися рішучість та впертість.

Література

1. Пермяков Г.Л. Основы структурной паремиологии. М.: Наука, 1988. 236 с.
2. Українські приказки, прислів'я і таке інше / впорядкував М. Номис. К. : Либідь, 1993. 768 с.
3. Баранцев К.Т. Англо-український фразеологічний словник. К.: Знання. 2005. 1056 с.
4. Новогрецькі тематичні прислів'я. URL : http://www.gnomikologikon.gr/greek_proverbs.php?page=8#axzz2PgKMJhZd
5. Потебня А.А. Из лекций по теории словесности. Басня. Пословица. Поговорка. Харьков: Тип. К. Счасни, 1894. 164 с.

УДК 811.111 ' 255.4

Лучина С.М., асистент кафедри теорії та практики перекладу

STYLISTIC FEATURES OF EMOTIVE DESCRIPTORS IN STEPHEN FRY'S NOVEL "THE HIPPOPOTAMUS" AND THEIR RENDERING IN UKRAINIAN TRANSLATION